

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра нової та новітньої історії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

д.х.н., проф. Холін Ю.В.

“ _____ ” _____ 2016 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Основи дипломатичної служби»

для студентів V курсу історичного факультету

спеціальність (напрямок) – 8.02030201 “магістр”, історія

спеціалізація – нова та новітня історія

факультет – історичний

2016 / 2017 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою історичного факультету

“ 20 ” вересня 2016 року, протокол № 9

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Станчев М. Г., доктор історичних наук, професор.

Програму схвалено на засіданні кафедри нової та новітньої історії

Протокол від “ 31 ” серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри д.і.н., проф. Станчев М. Г.

_____ Станчев М. Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією історичного факультету

Протокол від “ 9 ” вересня 2016 року № 1

Голова методичної комісії історичного факультету

_____ Тумаков О. І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи дипломатії» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки магістрів (V курс) IV рівня вищої освіти зі спеціальності (напряму) «Історія і археологія», спеціалізації «Нова та новітня історія».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Спецкурс «Основи дипломатії» за свою мету має ознайомлення студентів з теоретичними та практичними основами дипломатії та дипломатичної служби, з сукупністю опублікованої літератури та письмових джерел із історії дипломатії та дипломатичної служби, з практикою їх пошуку і використання, що має сприяти більш повному розумінню історії міжнародних відносин.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Завданнями навчальної дисципліни є засвоєння понятійного апарату, основних положень та принципів дипломатії, її становлення на різних етапах історичного розвитку та дипломатичної думки, сучасну практику дипломатичної та консульської служби як в Україні, так і за кордоном.

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
5-й	НЕ передбачено робочим планом
Семестр	
9-й	-й
Лекції	
44 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
Немає год.	год.
Лабораторні заняття	
Немає год.	год.
Самостійна робота	
46 год.	год.
Індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання

В результаті вивчення даної дисципліни студент повинен знати: правові засади зовнішніх зносин, знати основні положення теорії та етапи історії дипломатії, організацію дипломатичної та консульської служб, структуру зовнішньополітичних відомств, головні вимоги до дипломатичної служби, критерії відбору дипломатів, класифікацію дипломатичних посад і рангів та інше.

Вміти використовувати одержанні знання на практиці під час роботи, вміти готувати різноманітні дипломатичні документи, навчитися основним вимогам підготовки аналітичних оглядів та інших дипломатичних документів.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теорія та історія дипломатії

Тема 1. Дипломатія й міжнародне право

Вступ до дисципліни. Предмет та структура курсу, джерела, методологія вивчення дисципліни. Цілі, завдання та практичне значення курсу. Огляд літератури. Дипломатія та дипломатичні відносини: системні поняття. Форми та види дипломатії. Методи і засоби дипломатії. Функції дипломатії. Дипломатична стратегія. Принципи і особливості дипломатії. Національні інтереси держав та глобальні проблеми людства і роль дипломатії в їх розв'язанні. Нові суб'єкти міжнародних відносин. Взаємодія внутрішньої та зовнішньої політики держави. Офіційні (традиційні) різновиди дипломатії. Неофіційні (нетрадиційні) різновиди дипломатії. Багатостороння дипломатія й дипломатія ad hoc (спеціальні місії) як особливі види дипломатії.

Виникнення, розвиток та перспективи міжнародного права. Право зовнішніх зносин. Міжнародне право: поняття, особливості, система. Джерела дипломатичного і консульського права: Віденська конвенція про дипломатичні зносини (1961), Консульська конвенція (1963), Закон України «Про дипломатичну службу» (2002).

Тема 2. Історичні типи дипломатії

Становлення організованої дипломатії: короткий історичний екскурс. Від міфології до історії: грецький тип дипломатії. Римська та візантійська епоха в історії дипломатії. Італійська дипломатична система. Французький метод та стиль дипломатії. Перехід від старої (абсолютистської) до нової (демократичної) дипломатії. Дипломатія нового часу – від концепції національних амбіцій до концепції спільності міжнародних інтересів. Таємна та відкрита дипломатія. Демократичний контроль зовнішньої політики та його вплив на дипломатичну практику. Основні недоліки та шляхи розвитку демократичної дипломатії.

Тема 3. Розвиток теорії та практики дипломатії (ретроспективний аналіз)

Основні періоди в розвитку теорії дипломатії. Розвиток теорії дипломатії та міжнародних відносин. Від «теорії племені» до концепції спільності інтересів. European States system. Прогрес ідей та вплив «права народів» на розвиток теорії дипломатії. Взаємозалежність політичних систем з розвитком теорії й практики дипломатії. Принципи й доктрини в теорії дипломатії. Вплив торгівлі на розвиток дипломатії. Військово-феодальна та буржуазна концепції як основні напрями в розвитку теорії дипломатії. Сутність та розбіжність цих концепцій.

Тема 4. Україна як учасник міжнародних зносин

Становлення української дипломатії: історичний екскурс. Відомі українські дипломати сучасності. Правові засади здійснення зовнішніх зносин. Внутрішньодержавна організація та діяльність органів влади в галузі зовнішніх зносин (Верховна Рада, Президент, Кабінет міністрів, МЗС та інші міністерства й відомства). Основні напрями, пріоритети і завдання зовнішньої політики України. Механізм здійснення зовнішньої політики. Іноземні дипломатичні та консульські служби в Україні та їх акредитація, класифікація та принципи розміщення. Україна й міжнародні організації. Членство в ООН та інших універсальних міжнародних організаціях (ЮНЕСКО, МАГАТЕ, ВООЗ, СОТ, МБРР, МВФ, ВБ, ОБСЄ, СНД та інших). Партнерство з НАТО та ЄС.

Контрольні питання до розділу 1

1. Поняття дипломатії та дипломатичних відносин.
2. Форми та види дипломатії.

3. *Методи, засоби і функції дипломатії.*
4. *Принципи і особливості дипломатії.*
5. *Віденська конвенція про дипломатичні зносини (1961): загальна характеристика.*
6. *Закон України «Про дипломатичну службу» (2002).*
7. *Дипломатична мова та дипломатичне листування, його види та вимоги до оформлення.*
8. *Становлення організованої дипломатії: короткий історичний екскурс.*
9. *Розвиток теорії дипломатії та міжнародних відносин. Основні періоди в розвитку теорії дипломатії.*
10. *Римська та візантійська концепції теорії дипломатії.*
11. *Військово-феодална та буржуазна концепції як основні напрями в розвитку теорії дипломатії. Сутність та розбіжність цих концепцій.*
12. *Демократична дипломатія. Перехід від старої (абсолютистської) до нової (демократичної) дипломатії.*
13. *Взаємозалежність політичних систем з розвитком теорії й практики дипломатії.*
14. *Демократична дипломатія – від концепції національних амбіцій до концепції спільності міжнародних інтересів. Таємна та відкрита дипломатія.*
15. *Демократичний контроль зовнішньої політики та його вплив на дипломатичну практику. Основні недоліки та шляхи розвитку демократичної дипломатії.*
16. *Міжнародне право: поняття, особливості, система.*
17. *Основні напрями і завдання зовнішньої політики України.*
18. *Іноземні дипломатичні та консульські служби в Україні.*
19. *Україна й міжнародні організації.*

Розділ II. Основи дипломатичної та консульської служби. Дипломатичні служби іноземних держав

Тема 1. Дипломатична та консульська служба

Дипломатична служба: системні поняття. Система органів, структура й особливості дипломатичної служби. Кадровий склад дипломатичної служби. Прийняття на дипломатичну службу. Призначення на дипломатичні посади та звільнення з них. Проходження дипломатичної служби. Службова кар'єра, ротація, довгострокове закордонне відрядження. Дипломатичні посади. Основні проблеми: спеціалізація та генералізм. Дипломатична освіта. Консульська служба: поняття та системні положення. Віденська конвенція про консульські зносини (1963). Порядок установа консульських відносин. Інститут почесних консульств. Консульська служба та її функції. Привілеї та імунітети. Консульські відносини України з зарубіжними країнами. Основні напрями та форми роботи дипломатичної та консульської служб. Організація внутрішньої роботи посольства. Основні документи дипломатичного представництва. Офіційні та неофіційні контакти дипломатів. Дипломатичні бесіди та переговори, участь у міжнародних конференціях. Підготовка міжнародних договорів та угод. Інформаційно-роз'яснювальна робота посольства та робота зі ЗМІ країни перебування. Протокольна робота посольства. Підготовка аналітичних довідок та оглядів ЗМІ. Взаємодія з українською діаспорою в країні перебування. Договірне-правове забезпечення двосторонніх і багатосторонніх відносин і контроль щодо їх виконання. Проходження дипломатичної служби та її особливості. Забезпечення безпеки дипломатичної й консульської служби. Дипломатична пошта та дипломатичні кур'єри.

Тема 2. Дипломатичне представництво та його міжнародно-правовий статус

Поняття дипломатичного представництва, його функції та завдання. Посол і дипломатичний склад посольства та його структура. Основні напрями й форми роботи

дипломатичного представництва. Початок й закінчення дипломатичної та консульської місії. Приміщення диппредставництв за кордоном в країнах перебування та в міжнародних організаціях. Імунітети та привілеї диппредставництва. Обов'язки дипломатів. Торгівельно-економічна та військово-дипломатична місії у складі посольства. Проблеми членів родин та ротації співробітників посольств та їх матеріальне й соціально-медичне забезпечення. Особливості роботи у спеціальних місіях і представництвах міжнародних організацій.

Поняття дипломатичного корпусу, його функції та склад. Дуайєн дипломатичного корпусу. Посол як публічна фігура й посередник. Старшинство дипломатичного корпусу і дипломатів. Порядок акредитації послів та постійних представників та їх сімей. Вручення Вірчих грамот. Класи та ранги дипломатів і консулів. Сучасні вимоги до дипломатів. Імунітети й привілеї дипломатів. Дипломатичний транспорт. Дипломатичні паспорти та дипломатичні картки.

Тема 3. Іноземні дипломатичні служби. Дипломатія іноземних держав

Дипломатичні служби в країнах Західної Європи: Велика Британія, Франція, Німеччина, Італія та Іспанія. Центральні органи зовнішніх зносин європейських країн. Нова Європейська дипломатична служба (European External Action Service - EEAS). Особливості дипломатичної служби малих європейських країн (Швейцарія, Нідерланди, скандинавські та балканські держави). Відомі європейські дипломати. Символи суверенітету: прапори, герби, національні гімни. Дипломатична служба Святого престолу.

Дипломатична служба Російської Федерації. Історія становлення дипломатичної служби в Російській імперії та особливості російської дипломатії. Дипломатичні служби країн СНД – загальні тенденції та характерні риси дипломатичної служби країн Закавказзя, Центральної Азії та Казахстану.

Дипломатичні служби США та Канади. Характерні риси американської дипломатії. Відомі американські дипломати. Особливості дипломатичної служби в країнах Латинської Америки. Дипломатичні служби Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Специфіка дипломатичних служб Японії, Китаю та Австралії. Дипломатичні служби провідних країн Азії, Близького Сходу та Магрибу.

Тема 4. Міжнародні організації та їх значення у дипломатичних відносинах

Дипломатичне право міжнародних організацій. Віденська конвенція щодо представництва держав в міжнародних організаціях універсального характеру. Міжнародні організації як вища форма багатосторонньої дипломатії. ООН та її роль у світовій політиці. Європейський союз: тенденції та перспективи розвитку. НАТО й програма «Партнерство заради миру». Євразійський союз – перспективи розвитку. Дипломатія ad hoc: спеціальні місії. Конвенція про спеціальні місії. Місія України при НАТО й Раді Євроатлантичного партнерства. Місії під час інавгурацій, визнання суверенітету країни та інше. Регіональні міжнародні організації та їх роль у вирішенні регіональних проблем. Постійні представництва України в міжнародних організаціях, їх функції та методи діяльності.

Підсумковий контроль:

1. *Консульська служба: поняття та системні положення. Віденська конвенція 1963 р. про консульські зносини.*
2. *Порядок установаження консульських відносин. Інститут почесних консульств.*
3. *Консульська служба та її функції. Привілеї та імунітети.*
4. *Основні напрями та форми роботи дипломатичної служби.*
5. *Міжнародно-правовий статус, функції, форми та методи діяльності диппредставництв та консульських установ.*
6. *Імунітети та привілеї диппредставництва. Обов'язки дипломатів.*

7. Торгівельно-економічна та військово-дипломатична місії у складі посольства.
8. Дипломатичні бесіди та переговори, участь у міжнародних конференціях.
9. Інформаційно-роз'яснювальна й протокольна робота посольства та співпраця зі ЗМІ країни перебування.
10. Договірні-правове забезпечення двосторонніх і багатосторонніх відносин та контроль щодо їх виконання.
11. Проходження дипломатичної служби та її особливості.
12. Поняття дипломатичного корпусу, його функції та склад.
13. Посол як публічна фігура й посередник. Старшинство дипломатичного корпусу та дипломатів.
14. Порядок акредитації послів і постійних представників. Вручення Вірчих грамот.
15. Класи та ранги дипломатів і консулів.
16. Сучасні вимоги до дипломатів. Імунітети й привілеї дипломатів.
17. Українська дипломатична служба. Відомі українські дипломати.
18. Дипломатичні служби в країнах Європи. Відомі європейські дипломати.
19. Дипломатична служба Російської Федерації. Відомі російські дипломати.
20. Історія становлення дипломатичної служби в Російській імперії та особливості російської дипломатії.
21. Дипломатичні служби країн СНД – загальні тенденції та характерні риси.
22. Дипломатична служба США. Відомі американські дипломати.
23. Особливості дипломатії служби в країнах Латинської Америки.
24. Дипломатичні служби Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Специфіка дипломатичних служб Японії, Китаю та Австралії.
25. Дипломатичні служби провідних країн Південної Азії й Близького Сходу та Магрибу.
26. Міжнародні організації як вища форма багатосторонньої дипломатії.
27. ООН та її роль у світовій політиці.
28. Зовнішня політика Європейського союзу.
29. НАТО та програма «Партнерство заради миру».
30. Євразійський союз – перспективи розвитку.
31. Дипломатія ad hoc. Конвенція про спеціальні місії.
32. Регіональні міжнародні організації.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теорія та історія дипломатії												
Тема 1. Дипломатія й міжнародне право	4	4	-	-	-			-	-	-	-	-
Тема 2. Історичні типи дипломатії	4	4	-	-	-			-	-	-	-	-
Тема 3. Розвиток теорії та практики дипломатії (ретроспективний аналіз)	2	2	-	-	-			-	-	-	-	-
Тема 4. Україна як учасник	4	4	-	-	-			-	-	-	-	-

міжнародних зносин												
Проміжний контроль	2	2	-	-	-			-	-	-	-	-
Разом за розділом 1	18	18	-	-	-			-	-	-	-	-
Розділ 2. Основи дипломатичної та консульської служби. Дипломатичні служби іноземних держав												
Тема 1. Дипломатична та консульська служба	4	4	-	-	-			-	-	-	-	-
Тема 2. Дипломатичне представництво та його міжнародно-правовий статус	2	2	-	-	-			-	-	-	-	-
Тема 3. Іноземні дипломатичні служби. Дипломатія іноземних держав	6	6	-	-	-			-	-	-	-	-
Тема 4. Міжнародні організації та їх значення у дипломатичних відносинах	4	4	-	-	-			-	-	-	-	-
Підсумковий контроль	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за розділом 2	18	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	36	36	-	-	-			-	-	-	-	-

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Немає	
2	Немає	
	Разом	

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Прочитати наступні монографії і написати (по одній з них) реферат:	
2	1. Алексеев, И. С. Искусство дипломатии: не победить, а убедить. – М. : Дашков и К., 2007. – 283 с. 2. Зленко, А. М. Дипломатия и политика. Украина в процессе динамических геополитических перемен. – Харьков.: Фолио, 2004.	46

	<p style="text-align: center;">– 555 с.</p> <p>3. Киссинджер, Г. Дипломатия. – М.: Научно-издательский центр «Ладомир», 1997. – 848 с.</p> <p>4. Ковалев, А. Г. Азбука дипломатии. – М.: Международные отношения, 1988. – 284 с.</p> <p>5. Международное право. Учебник. Под ред. А.А. Ковалева, С.В. Черниченко. – М.: Омега. – 2006 (см. Глава 19 – Право официального представительства государств во внешних сношениях, с. 586 - 617).</p> <p>6. Никольсон, Г. Дипломатия (електронна версія книги – web local.rudn.ru/web local/prer/gj/index.php?id=22388ar=16778</p> <p>7. Попов, В. И. Современная дипломатическая теория и практика. Дипломатия – наука и искусство. – М. : Международные отношения, 2006. – 273 с.</p> <p>7. Федчишин, С. А. Дипломатичне представництво України за кордоном: сучасні проблеми організації та правового забезпечення. – Х. : ФІНН, 2011. – 262 с.</p> <p>8. Фэльдхэм, Р.Дж. Настольная книга дипломата. – Минск: ООО Новое знание. – 2000. – 297 с.</p>	
	Разом	46

6. Індивідуальні завдання

Написання рефератів та творчих есе

7. Методи контролю

Письмова робота, підготовка реферату, індивідуальна бесіда.

8. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену або залікової роботи

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Екзамен	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом			
T1	T2	T1	T2						40
T3	T4	T3	T4						

T1, T2 ... – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку

90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Джерела :

1. Право зовнішніх зносин (Дипломатичне право. Дипломатичне право міжнародних організацій. Право спеціальних місій. Консульське право): Збірник документів. /Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко. – К.: Проміні, 2003. – 784 с.
2. Закон України Про дипломатичну службу // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, N 5, СТ. 29.
3. Про Основні напрями зовнішньої політики України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, N 37, ст.379.
4. Венская конвенция о дипломатических сношениях (Вена, 18 апреля 1961 г.) // Право зовнішніх зносин (Дипломатичне право. Дипломатичне право міжнародних організацій. Право спеціальних місій. Консульське право): Збірник документів. /Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко. – К.: Проміні, 2003. – С. 82 – 93.
5. Венская конвенция о консульских сношениях. № 8638. 24.04. 1963 // Право зовнішніх зносин (Дипломатичне право. Дипломатичне право міжнародних організацій. Право спеціальних місій. Консульське право): Збірник документів. /Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко. – К.: Проміні, 2003. – С. 481 – 502.
6. Конвенція про спеціальні місії // 1. Право зовнішніх зносин (Дипломатичне право. Дипломатичне право міжнародних організацій. Право спеціальних місій. Консульське право): Збірник документів. /Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко. – К.: Проміні, 2003. – С. 463 – 475.
7. Венская конвенция о представительстве государств в их отношениях с международными организациями универсального характера // Право зовнішніх зносин (Дипломатичне право. Дипломатичне право міжнародних організацій. Право спеціальних місій. Консульське право): Збірник документів. /Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко. – К.: Проміні, 2003. – С. 436 – 460.

Основна література

1. Зонова Т. В. Дипломатия. Модели, формы, методы: Учебник для вузов / Т. В. Зонова. – М. – Аспект Пресс, 2013. – 348 с.
2. Гуменюк, Б. І., Щерба, О. В. Сучасна дипломатична служба: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2001. – 255 с.
3. Дипломатическая служба. Учебное пособие. – М.: РОССПЭН, 2002. – 686 с.
4. Дипломатия иностранных государств: Учебное пособие. Под ред. Т. В. Зоновой. – М. : РОССПЭН, 2004. – 351 с.
5. Мальський, М., Мацях, М. Теорія міжнародних відносин. Підручник. – 2 вид. – К.: Кобза, 2003. – 527 с.
6. Попов В. И. Современная дипломатия. Теория и практика. Дипломатия – наука и искусство. – М. : Международные отношения, 2006. – 273 с.
7. Сагайдак, О. П. Дипломатичний протокол і етикет: Навч. Посібник. – К.: Знання, 2005. – 259 с. (див. розділ 9. Специфіка ділового спілкування, етики та норм дипломатичного протоколу в зарубіжних країнах).

8. Сардачук, П. Д., Кулик, О. П. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи: Навч. посібник. – К.: Видавництво Україна, 2001. – 174 с.
9. Сардачук, П. Д., Сагайдак, О. П. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи: Навч. посібник. – К.: Знання, 2008. – 295 с.
10. Табачник Д. В. Історія української дипломатії. Біографічні нариси: Навч. посібник. – К.: Либідь; Х.: Фоліо, 2009. – 888 с.
11. Федчишин, С. А. Дипломатичне представництво України за кордоном: сучасні проблеми організації та правового забезпечення. – Х.: ФІНН, 2011. – 262 с.
12. Чекаленко, Л. Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): Підручник. – 2 вид. – К.: Кондор, 2011. – 290 с.

Допоміжна література

1. Алексеев И.С. Искусство дипломатии. Не победить, а убедить. – М. : Дашков и К., 2007 – 283 с.
2. Буш Дж., Скоукрофт, Б. Мир стал другим (A World transformed by George Bush and Brent Scowcroft)/ - М.: Международные отношения, 2004. – 502.
3. Василенко, И. А. Искусство международных переговоров в бизнесе и политике. – М.: Научная книга, 2009.
4. Всеобщая история дипломатии. – М.: ЕКСМО, 2010. – 671 с.
5. Демин, Ю.Г. Статус дипломатических представительств и их персонал. – М.: Международные отношения. – 1995.
6. Зленко, А.М. Дипломатия и политика. Украина в процессе динамичных геополитических перемен. – Харьков.: Фолио, 2004 – 555 с. .
7. Зорин, В. А. Основы дипломатической службы. 2-е изд.: - М. Международные отношения, 1977. – 368 с.
8. Камбон, Жюль. Азбука дипломатии. – М.: 1984.
9. Кисинджер, Генри. Дипломатия (Henry Kissindgr/ Diplomacy) – М.: Научно-издательский центр «Ладомир», 1997. – 848 с.
10. Ковалев, А. Г. Азбука дипломатии. 5-е изд.: - М. : Международные отношения, 1988. – 284 с.
11. Левин, Д. Б. О неприкосновенности дипломатических представителей и их персонала. – М., 1946. – 109 с.
12. Левин, Д. Б. Дипломатия. Ее сущность, методы и формы. – М.: Соцэкгиз, 1962. – 175 с.
13. Левин, Д. Б. Международное право, внешняя политика и дипломатия. – М.: Международные отношения, 1981. – 143 с.
14. Кальер, Ф. О способах ведения переговоров с государями. – М.: Гендальф, 2000. – 206 с.
15. Мартенс, К. Дипломатия или руководство к познанию внешних государственных сношений для посвящающих себя государственной службе. – М. : Тип. Селивановского, 1828. – 214 с.
16. Международное право. Учебник. Под ред.. А.А. Ковалева, С.В. Черниченко. – М.: Омега. – 2006 (см. Глава 19 – Право официального представительства государств во внешних сношениях).
17. Никольсон, Г. Дипломатия (електронна версія книги – [web local.rudn.ru/web/local/prep/tj/index.php?id=22388ap=16778](http://web.local.rudn.ru/web/local/prep/tj/index.php?id=22388ap=16778))
18. Репецькій, В.М. Дипломатичне і консульське право: Підручник. – К.: Знання, 2006. – 372 с.
19. Сатоу, Э. Руководство по дипломатической практике. – М.: 1947.
20. Фельтхэм, Р. Дж. Настольная книга дипломата. – Минск: Новое знание, 2001. – 297 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Сайти наукових електронних бібліотек:

Сайт Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН)
<http://www.asean.or.id/>
Сайт Європейського Союзу (ЄС) <http://europa/index.htm/>
Сайт Центру інформації та документації НАТО в Україні www.nato.int
Сайт Інформаційного центру НАТО в Росії
<http://www.nato.int/docu/other/ru/>
Сайт Інформаційного центру Ради Європи в Росії <http://www.coe.ru/>
Сайт Міністерства закордонних справ Росії <http://www.mid.ru/>
Сайт Організації об'єднаних націй (ООН) <http://www.un.org/>
Сайт Організації Північноатлантичного договору (НАТО)
<http://www.nato.int/>
Сайт Ради Європы <http://www.coe.int/>
Сайт Міністерства закордонних справ України www.mfa.gov.ua
Сайт Дипломатичної академії МЗС України www.dipacadem.kiev.ua
Сайт Інституту міжнародних відносин Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченко www.iir.kiev.ua
Сайт журналу «Зовнішні зносини» www.uaforeignaffairs.com
Сайт Наукового вісника Дипломатичної академії МЗС України
http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvdau/index.html
Космополис <http://www.rami.ru/cosmopolis/>
Международные процессы <http://www.intertrends.ru/>
Независимая газета-Дипкурьер <http://www.ng.ru/courier/>
Политические исследования (Полис) <http://www.politstudies.ru/>
Россия в глобальной политике <http://www.globalaffairs.ru/>
Россия и современный мир <http://www.inion.ru/product/publ.htm>
Свободная мысль XXI <http://www.postindustrial.net/>
Foreign Affairs <http://www.foreignaffairs.org/>
Foreign Policy <http://www.foreignpolicy.com/>
Internationale Politik <http://www.germany.org.ru/>
Pro et Contra <http://www.carnegie.ru/ru/pubs/procontra/>
The Economist <http://www.economist.com/>
World Politics http://www.muse.jhr.edu/journals/world_politics/